

Harstad kommune

Attraktivt hele livet

Saksdokument – Harstad kommune

Saksmappenr: 2022/5299
Saksbehandler: John G. Rørnes
Arkivkode: 150

Behandles av:

Utvalg	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Økonomi-, klima- og miljøutvalget	15.11.2022	
Utvalg for oppvekst og kultur	17.11.2022	
Utvalg for helse og omsorg	17.11.2022	
ØYRIKET LOKALUTVALG	18.11.2022	
Formannskapet	22.11.2022	
UNGDOMSRÅDET	23.11.2022	
ELDRERÅDET	05.12.2022	
Arbeidsmiljøutvalget	06.12.2022	
RÅDET FOR PERSONER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE	06.12.2022	
SØRBYGDA LOKALUTVALG		
Kommunestyret	08.12.2022	

BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2023-2026

Vedlegg:

- 1 Budsjet og økonomiplan 2023-2026 - selve dokumentet
- 2 Presentasjon 7.november
- 3 Eksterne søknader om økonomisk støtte

Ingress:

Budsjett og økonomiplan 2023-2026 som legges frem til behandling inneholder årsbudsjett og økonomiplan samt målsettinger og premisser for den kommunale tjenesteproduksjonen.

Kommunedirektørens tilråding:

- 1 Harstad kommunestyre vedtar budsjett for budsjettåret 2023:

Driftsbudsjett

Totale inntekter kr. 2 516 955 390,-
Totale utgifter kr. 2 516 955 390,-

Investeringsbudsjett

Investeringsinntekter kr -114 208 000,-
Totalt investeringsbudsjett kr 735 945 000,-
Inv. i aksjer og andeler samt tilskudd kr 5 770 000,-
Sum finansieringsbehov kr 627 507 000,-

Overført fra drift og netto avsetninger	kr - 8 270 000,-
Bruk av lån	kr - 619 237 000,-
<i>Sum finansiering</i>	kr - 627 507 000,-

Med detaljeringsnivå slik det fremgår av vedlegg til budsjett og økonomiplan:

- § 5-4 Bevilgningsoversikter – drift (1A)
  - § 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)
  - § 5-5 Bevilgningsoversikter investering (2A)
  - § 5-5 Bevilgningsoversikter investering (2B)
  - § 5-6 Økonomisk oversikt etter art – drift
- 2 Harstad kommunestyre vedtar økonomiplan 2023-2026, som består av drifts- og investeringsbudsjett for 2023 samt endringer i planperioden for drift og investering.
  - 3 Kommuneskatten utlignes etter maksimale satser i henhold til Stortingets vedtak.
  - 4 Eiendomsskatt utskrives for 2023 jfr eiendomsskattelovens § 2 og 3A.
    - a. Eiendomsskatt utlignes i tråd med:
      - i. kommunestyresak 13/123 (omtaksering fom 2016 og bruk av formuesgrunnlag)
      - ii. kommunestyresak 15/61 (vedtekter)
    - b. Eiendomsskatten skal skrives ut i 2023 med følgende skattesats
      - i. - *Bolig* 3,3 ‰
      - ii. - *Næring* 5,5 ‰
    - c. *Bunnfradrag på kr 250.000, jfr. eiendomsskattelovens § 11, 2.ledd*
    - c Eiendomsskatten forfaller til betaling ca den 20 i hver måned sammen med øvrige kommunale avgifter – jfr eiendomsskattelovens § 10.
    - d Det gis fritak for eiendomsskatt 2023, ihht eiendomsskattelovens § 7, til Gnr og Bnr ihht vedlegg I.
  - 5 Avgifter og betalingssatser vedtas i samsvar med det som fremkommer i dokumentet.
  - 6 Låneopptak i 2023 vedtas som følger:

Til finansiering av investeringsprosjekt inntil	kr. 847 000 000,-
Til videre utlån (formidlingslån-Husbanken) inntil	kr. 50 000 000,-

Lånene tas opp iht. vedtatt finansstrategi i kommunestyresak 129/2018.
  - 7 Det kan tas opp driftskreditt inntil kr. 60 000 000 til vilkår som framgår av inngått hovedbankavtale.
  - 8 Harstad kommunestyre vedtar klimabudsjettet i økonomiplanen
  - 9 Administrasjon, komiteer, råd og utvalg pålegges å innrette virksomheten i samsvar med vedtatte budsjett.
  - 10 Harstad kommunestyre vedtar at det ved alle enkeltsaker som vedtas i løpet av året skal vises til konkret og realistisk økonomisk inndekning i vedtaket.
  - 11 Betalingssats for oppholdstid i barnehage for full plass fastsettes i hht maksimalsats som vedtas i statsbudsjettet.
  - 12 Nye søknader om økonomisk støtte fra eksterne aktører (vedlagt) avslås.

- 13 Kommunedirektøren gis fullmakt til fordeling av avsatte midler lønnsoppgjøret etter at forhandlingene er gjennomført, og endelig lønnsbudsjett for de ulike enhetene er avklart.
- 14 Kommunedirektøren gis fullmakt til omfordeling av avsatte midler til seniorpolitiske tiltak mellom enhetene.

Saksopplysninger

Kommunedirektøren legger frem forslag til Budsjett og økonomiplan 2023-2026. Budsjettforslaget bygger på forslag til statsbudsjett, "Strategi for fortsatt økonomisk balanse", kommunens økonomiske stilling, gjeldende Budsjett og økonomiplan, politiske vedtak som gir føringer for budsjett- og økonomiplanarbeidet samt andre forhold som påvirker den økonomiske situasjonen og kommunens utfordringsbilde.

Budsjett og økonomiplan 2023-2026 er utarbeidet i nytt styringssystem Framsikt som muliggjør er digital og interaktiv gjennomgang av budsjett og økonomiplan. Det anbefales derfor at dokumentet leses på Web via kommunens hjemmeside. Eller klikk [her](#).

Budsjett og økonomiplan 2023-2026 inneholder sentrale kapitler som:

- Kommunedirektørens innledning
- Plangrunnlaget
- Hovedsatsinger
- Folkehelse
- Klimabudsjett
- Befolkningsutvikling og økonomiske konsekvenser
- Investeringer i økonomiplanen
- Hvordan står det til i Harstad?
- Hovedtallene i budsjettforslaget
- Økonomisk utvikling i planperioden
- Tiltak etter politiske vedtak
- Hovedstyringssystem og spørreundersøkelser
- Planstrategi for perioden
- Gebyrliste
- Vedlegg som inneholde de obligatoriske økonomiske oversiktene.

I tillegg er det beskrivelser av kommunens tjenesteområder:

- Ledelse og samfunn
- Tekniske enheter
- Barnehage
- Skole og oppvekst
- Helse, velferd og omsorg
- Kultur

Sentrale nøkkeltall og grafikk presenteres også.

Konsekvensanalyse

Vurdering

Kommunedirektøren har prioritert å ha fokus på nøktern drift for på sikt å skape bærekraftig kommunal drift.

I tidsrommet 2012-2014 gjennomførte Harstad kommune store driftsmessige omstillinger. Sammen med høy skattevekst i kommune-Norge la dette grunnlaget for gode regnskapsresultater i perioden 2015-2018. Disse er i all hovedsak brukt til å bygge opp disposisjonsfond. Kommunen disposisjonsfond var ved utgangen av 2021 på 312 millioner kroner.

Harstad kommunens økonomi kjennetegnes i dag av følgende forhold:

- svært høy langsiktig gjeld som øker kraftig i økonomiplanperiode
- høye årlige driftsutgifter knyttet til gjennomførte investeringer (renter, avdrag, betaling på investeringer andre har foretatt).
  - Disse øker kraftig på grunn av renteøkninger
- høyere driftsutgifter innenfor helse, pleie og omsorg enn sammenlignbare kommuner
- fondsreserver som er om lag på landsgjennomsnittet, men høye i nordnorsk sammenheng. Kommunens høye og akkumulerte premieavvik gjør at nivået ideelt sett bør økes ytterligere. Det er viktig at kommunen har tilstrekkelig buffer for å tåle uforutsette kostnader.

Driften for 2021 hadde et netto driftsresultat på 33 millioner kroner (1,3% av driftsinntektene), mens budsjettet for 2022 ble saldert med bruk av fond.

Kommunen burde i økonomiplanperioden klart å skape positive driftsresultat for å unngå at Harstad kommunes drift forblir i ubalanse fremover. Utgiftene har de siste årene vokst mer enn inntektene.

Dette har ikke vært mulig og det har vært nødvendig å saldere budsjettet både 2023 og 2026 med bruk av disposisjonsfond.

Den største utfordringen i driften er virkningen av renteøkningen samt den kraftige økningen i langsiktig gjeld. Gjelden øker som følge av et svært høyt investeringsnivå de siste 10-12 årene og årene fremover. Dette har ført til økning i avdragsutgiftene på mer enn 75 millioner kroner (207%) fra 2010 til 2021. Renteutgiftene har i samme periode ikke økt pga fall i rentenivået i denne perioden, og at kommunen de siste årene har drevet aktiv gjeldsforvaltning.

I løpet av 2022 har imidlertid rentene økt flere ganger og det er ventet ytterligere økninger frem til midten av 2023. Dette gir en ekstra utfordring i tillegg til de økte avdragene.

Avdragsutgiftene forventes å øke ytterligere med over 27 millioner kroner til 2026 (22,5%).

Den andre store utfordringen er demografiutviklingen som gjør at det i budsjettet og økonomiplanen lagt inn en styrking av budsjetttrammene til helse, velferd og omsorg med til sammen 21 millioner i 2023 samt 33,5 millioner fra 2024. Flere eldre over 80 år gjør at det vil bli nødvendig å stryke helse og omsorg ytterligere i økonomiplanperioden. Det fordrer imidlertid at ressurser omprioriteres fra andre deler av kommunens virksomhet til helse og omsorg. Dette er en utfordring som må løses i kommende budsjettbehandlinger.

Driftsbudsjettet er i 2023 budsjettert med et negativt netto driftsresultat, men i resten av økonomiplanperioden budsjettert med et lite positivt driftsresultat. Budsjetterte driftsresultat er lavere enn mål på 2%.

For å klare å skape et positivt driftsresultat i økonomiplanperioden så er det lagt til grunn noen offensive forutsetninger.

- Det er forventet reduksjon i antall årsverk i skolesektoren i henhold til forventet reduksjon i elevtallet. Det vil si at vi er nødt til å klare å ha en effektiv sammensetning av klassene
- Det er budsjettert med en realvekst i de frie inntektene med 3% årlig
- Det er budsjetter med vekst i de frie inntektene tilsvarende netto økte demografikostnader
- Det er budsjettert med en reduksjon av rentene på 0,2% mer enn prognosene tilsier fra og med 2025.
- Det er ikke foretatt kompensasjon i budsjettene på tjenestoområdene for prisøkning i 2023 (og ekstra prisøkning 2022). Unntaket er Helse og omsorg, veivedlikehold og IKT.
- Det er ikke foretatt kompensasjon i budsjettene på tjenestoområdene for lønnsøkning på variabel lønn (og ekstra lønnsøkning 2022). Unntaket er Helse og omsorg.

- Det er budsjettert med at det ikke skal foretas kompensasjon for prisøkning på tjenesteområdene i 2024-2025. Dette vil kreve nøye oppfølging og vurdering av fullmakter samt effekt av eHandel og innkjøpsanalyse.

Rana kommune er en kommune som er sammenlignbar med Harstad og har omtrent de samme frie inntektene. Det er to hovedforskjeller. Den ene er at Rana har vesentlig lavere rente- og avdragsutgifter. Det andre er at Rana kommunes andre driftsutgifter enn lønn er lavere enn Harstad sine. Det er derfor nødvendig å klare å redusere Harstad kommunes driftsutgifter.

På investeringssiden ligger blant annet store prosjekter som Helsehuset (599 millioner kroner), Ny skole på nordsida (395), Nedre Gangsås senter (216), Heldøgns omsorgsplasser (200), Brannstasjon (200), Turnhall (110), Barnehage i sørbygda (86), Leie til eie (48), Harstadpakken – kommunal andel utvidelse – (42), Generalhagen-park/scene (36).

Kommunedirektøren gjør oppmerksom på kommunelovens økonomibestemmelser om et budsjett i balanse. Dette forutsetter at eventuelle politiske endringer i prioriterings- og salderingsgrep også skal inneholde nødvendig realistisk finansiering.

Kommunedirektørens forslag baserer seg på regjeringens forslag til budsjett. Kommunedirektøren vil komme tilbake til eventuelle endringer i kommunens rammebetingelser, når forhandlingene om statsbudsjettet er ferdig, i forbindelse med behandling av 1.tertialrapport 2023.

Eventuelle endringer av budsjett og økonomiplan under den politiske behandlingen medfører at det kan bli nødvendig å revidere pkt 1, 2 og 6 i tilrådingen.

Hugo Thode Hansen
Kommunedirektør

John G. Rørnes
Økonomisjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.